

den samtidige Lovgivning, og da den samtidige Lovgivning nu ikke kjendte andet end kirkelig Ed, maa man gaa ud fra, at det ogsaa er Grundlovens Begreb i § 55. Denne Slutning er, tror jeg, helt uholdbar. Hvad der er det Rigtige i den, er, at naar man vil vide, hvad Grundlovens § 55 tænker ved Ed, maa man se hen til den øvrige Lovgivning, idet Grundloven ikke selv giver nogenformhelt Veiledning, men paa dette Punkt er helt og holdent henvisende. Men det er, tror jeg, ganske ubeskiønt, naar den høitærede Minister vil se alene paa den samtidige Lovgivning. Det, der henvises til i § 55, er selvfølgelig til enhver Tids Lovgivning, og naar en kommende Tid bestemmer Edsbegrebet paa en anden Maade, end da Grundloven kom ud, er co ipso det Begreb om Ed, som i det Dieblik gjælder, da Lovgivningen kommer ud, ogsaa Grundlovens. Det lader sig paa ingen Maade sige, at Grundlovens § 55 skulde have haft til Hensigt at forstene Edsbegrebet i den Form, som dengang var gjældende, og jeg siger, at selv om det havde været Grundlovens Hensigt, er det ikke stet og kan ikke sse paa den Maade, at den nævner Ordet Ed, og man saa skulde anse sig for berettiget til deri at lægge den samtidige Lovgivnings Begreb paa en evig uforanderlig Maade. Det er ikke Tilfældet. Naar vor Grundlov saaledes benytter Ord af den almindelige Lovgivning følger deraf ikke, at den almindelige Lovgivning bindes derved. Tværtimod Lovgivningen staaer frit, og hvad Lovgivningen til ethvert givet Tidspunkt udtaler eller udgiver som Ed, er med det samne Grundlovens Ed. Jeg kan ogsaa udtrykke det paa den Maade, at jeg siger: Grundlovens § 55 er ikke noget Paabud om Ed, er ikke nogen Lov om Ed; det er ikke nogen Lov, som bestemmer, hvad Ed er, eller som giver os nogenformhelt Veiledning til at vide, hvad Ed er. Det er ikke en Lov om Ed, følgelig er en Forandring af Eden ikke nogen Forandring af Grundloven thi Grundloven handler ikke om Ed. Hvilke mærkelige Vanskeligheder det vilde føre os til, hvis vi vilde helt igjennem paa alle Grundlovens Omraader fastholde den mærkværdige Fortolkning, som den høitærede Justitsminister har forelagt os, vilde det være meget let at paavise ved at tage andre Exempler, hvor Grundloven paa en lignende Maade tager Ord op af den almindelige Lovgivning, som den ikke definerer og forklarer, men kun henviser til. Ganste vist, noget stort Forraad af slige Exempler er der ikke; det ligger i Grundlovens Natur, det ligger i, at Grundloven indeholder Nytt, at den indeholder Begreber, som den selv definerer samtidigt; men der er dog andre lignende Begreber, med Hensyn til hvilke den samme Betragtning kunde og maatte fremsættes, hvis den var rigtig her. Naar der

staaer i Grundloven angaaende Almueskolen, at de Fattige have Ret til at faae deres Børn underviste frit i Almueskolen, kunde det med samme Røie siges, at ganske vist definerer Grundloven ikke, hvad Almueskolen er, men at vi maatte se hen til, hvad den samtidige Lovgivning forstod ved Almueskolen, og det vilde føre til, at vi ikke kunde reformere Almueskolen anderledes, end at vi maatte fastholde, at det paa Grundlovens Tid bestaaende Begreb af Almueskolen maatte oprettholdes, for at de Fattiges Ret paa denne Maade kunde sse fyldest. Men det er en Opfattelse, som jeg sikkert tror ikke vil vinde Bifald hos Mange. Jeg kunde tage lignende Exempler med Hensyn til Begrebet Kommune, Begrebet Embædsmand og Sligt. Alt dette ligger imidlertid noget fjernere fra det Spørgsmaal, vi her forhandle. Men hvis jeg vilde tage et tænkt Exempel, kunde jeg tage et Exempel, der laa klos op ad den Forhandling, vi her føre. Derfor man vilde tænke sig, at Grundloven havde udtalt Noget om Hæstefab, hvilket slet ikke vilde være saa forunderligt, da Grundloven behandler saa mange borgerlige Forhold, som ikke vedkomme Forfatningen, som f. Ex. Eiendomsret og Pensionsret og mange andre Ting, saa at der ikke vilde have været noget Forunderligt i, om Grundloven havde villet udtale sig om det vigtigste familieretlige Forhold, dersom altsaa Grundloven, siger jeg, havde en Bestemmelse om, at Hæstefab ikke stiftes ved Parternes Overenskomst, men at Hæstefabets Virkninger først indtræde ved Biefsen, mon da den høitærede Justitsminister i en saadan Grundlovsbestemmelse vilde have fundet en Hindring for at indføre borgerligt Hæstefab, mon han vilde have krævet en Grundlovsforandring derfor. Det tror jeg ikke. Jeg tror, at han vilde erkjende, at selve Ordet Biefse, uagtet man dengang kun kjendte kirkelig Biefse, er saa omfattende, at det ogsaa er modtageligt for den senere Lovgivnings Udvidelser af dette Begreb. Men ganske vist kunde det stille sig saaledes ogsaa i et saabant Tilfælde, som det jeg her nævner, at Grundloven imod sin Villie, uden at man havde tænkt derpaa, kunde være kommen til at give en Regel, som havde bundet os paa den Maade, den høitærede Justitsminister fremsætter. Dersom der i Grundloven i det Tilfælde, som jeg nævner, i Stedet for Biefse havde staaet kirkelig Biefse, saa havde vi været bundne, saa havde vi maattet have en Grundlovsforandring. Dersom der i § 55 havde staaet Religionens Ed eller Kirkens Ed, saa selv om man havde kunnet godtgjøre, at det paa ingen Maade var Grundlovens Mening paa den Maade at binde Fremtiden, havde den alligevel været bundet ved Udtrykket. Men heldigvis er dette ikke stet; heldigvis har Grundloven ikke Spor af Be-